

Sygn. akt III AUa 1560/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz
Sędziowie:	SSA Danuta Owsiana (spr.) SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku H. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 12 sierpnia 2011 r. sygn. akt VIII U 1147/11

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję o tyle, że zwalnia wnioskodawcę H. P. od obowiązku zwrotu świadczenia emerytalnego za okres od 1 marca 2008 r. do 30 kwietnia 2008 r. wraz z należnymi od tej części odsetkami, a dalej idące odwołanie oddala,

II. apelację w pozostałej części oddala.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2011 r., sygn. VIII U 1147/11 Sąd Okręgowy we Wrocławiu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję strony pozwanej – ZUS Oddział we W. z dnia 20 kwietnia 2011 r. w ten sposób, że zwolnił wnioskodawcę H. P. od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 25.571,31 zł.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

H. P., urodzony 11 stycznia 1943 r., osiągnął wiek emerytalny 65 lat w dniu 11 stycznia 2008 r. Wnioskodawca w okresie od 15 lipca 1996 r. do 31 stycznia 2008 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...)sp. z o.o. Zarząd tej firmy wyraził

zgodę na rozwiązanie umowy o pracę na zasadzie porozumienia stron z dniem 31.01.2008 r. – w związku z zamiarem przejścia na emeryturę – i wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w dniu 31.01.2008 r.

Wnioskodawca ponownie nawiązał stosunek pracy z w/w przedsiębiorstwem poczynając od 5 lutego 2008 r., gdzie jest zatrudniony do nadal.

W dniu 3 marca 2008 r. wnioskodawca złożył do ZUS wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Do powyższego wniosku H. P. dołączył oświadczenie emeryta – rencisty, w którym zaznaczył pkt 1, oznaczający osiągnięcie przychodu z tytułu pracy wykonywanej w ramach pracy oraz pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy na świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeśli taką umowę zawarto z pracodawcą, z którym emeryt, rencista pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2008 r. ZUS przyznał H. P. prawo do emerytury począwszy od 01 marca 2008 r., tj. od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek o emeryturę.

Wnioskodawca w dniu 2 marca 2009 r., 17 lutego i 1 marca 2011 r. przedkładał do ZUS pisma zakładu pracy o osiąganym przez niego przychodzie odpowiednio w 2008 r., 2009 r. i 2010 r. w celu przeliczenia emerytury.

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2011 r. ZUS zobowiązał H. P. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.03.2008 r. do 31.12.2008 r. w kwocie 23.550,40 zł. Nadpłata powstała w związku z tym, że nie rozwiązano umowy o pracę, która została zawarta z pracodawcą przed dniem ustalenia prawa do emerytury.

Odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji, w którym kwestionował on zasadność uznania świadczenia za niezależne, ocenił Sąd Okręgowy za słuszne.

W motywach wyroku Sąd ten przytoczył brzmienie przepisów art. 84 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS – definiujące świadczenie niezależne i ustanawiające obowiązek ich zwrotu.

Następnie wskazał, iż przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przewiduje, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie została wyczerpana hipoteza tego przepisu, a tym samym wypłacone wnioskodawcy świadczenie nie może zostać uznane za nienależnie pobrane. W świetle cytowanego przepisu nie ma przeszkód, zdaniem Sądu, by rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło przed złożeniem wniosku o emeryturę lub po jego złożeniu ale przed wydaniem decyzji o przyznaniu emerytury. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie skoro wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy z dniem 31.01.2008 r., a bez znaczenia jest fakt, że ponownie podjął zatrudnienie u tego samego pracodawcy z dniem 5 lutego 2008 r. albowiem omawiany przepis nie przewiduje zakazu ponownego podjęcia zatrudnienia. Nadto Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca, składając wniosek o emeryturę, powiadomił zakład emerytalny o fakcie pozostawania w zatrudnieniu i corocznie przedkładał zaświadczenia o osiągniętych dochodach, na podstawie których ZUS przeliczał wnioskodawcy świadczenie.

Dlatego też ostatecznie Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca nie pobrał niezależnego świadczenia i orzekł jak na wstępie.

Apelację od opisanego wyroku wniosła strona pozwana, zarzucając mu:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, z którego wynika, że H. P. we wniosku o emeryturę z dnia 3.03.2008 r. nie wskazał, że pozostaje w zatrudnieniu od 5.02.2008 r. i po przyznaniu

emerytury od 1.03.2008 r. nie rozwiązał stosunku pracy, pomimo prawidłowego pouczenia o wpływie niespełnienia tego warunku na zawieszenie prawa do świadczenia;

2) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisów art. 138 w związku z art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który organ rentowy domaga się zwrotu nienależnie pobranej emerytury (Dz.U. z 2004 r. nr 39 poz. 353 ze zm.) przez zwolnienie wnioskodawcy od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 25.571,31 zł, pomimo iż w decyzji z 4.04.2008 r. o przyznaniu prawa do emerytury od 1.03.2008 r. organ rentowy zamieścił pouczenie o zależności wypłaty emerytury od rozwiązania stosunku pracy jaki istniał bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Z powyższych przyczyn apelująca domagała się zmiany zaskarżonego orzeczenia przez oddalenie odwołania wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zarzutom apelacyjnym nie można odmówić słuszności.

Stan sprawy wynikający z akt rentowych wnioskodawcy wskazuje, że wnioskodawca zgłosił wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury w dniu 3 marca 2008 r. Do wniosku dołączył świadectwo pracy, zgodnie z którym stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31 stycznia 2008 r., a w pkt V ppkt 9 oświadczenia cyt. „rozwiązanie stosunku pracy nastąpi” podał „tak (...)”. W dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę wnioskodawca nie informował organu rentowego o pozostawaniu z tym samym pracodawcą w stosunku pracy nawiązanym ponownie od dnia 5 lutego 2008 r., a w kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych tego zatrudnienia w ogóle nie wykazał, pomimo, iż bezpośrednio poprzedzało ono datę złożenia wniosku.

Być może takie działanie wnioskodawcy wynikało z przeświadczenia, że rozwiązanie stosunku pracy w dacie 31 stycznia 2008 r. było spełnieniem wymogu uruchomienia wypłaty świadczenia emerytalnego, którego przyznania spodziewał się jednakże w świetle obowiązujących przepisów poglądu tego nie można podzielić.

Miarodajnym dla oceny sytuacji prawnej wnioskodawcy był moment zgłoszenia przez niego wniosku o świadczenie emerytalne i jego przyznania decyzją organu rentowego. Zarówno w dniu zgłoszenia wniosku (03.03.2008 r.) jak i w dniu nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego (1.03.2008 r.) wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał prace bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zgodnie więc z art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (obowiązującym do dnia 7.01.2009 r.) jego prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez wnioskodawcę z tytułu tego zatrudnienia.

Należy podkreślić, że oświadczenia ubezpieczonego we wniosku przewidziane w pkt V ppkt 9 i w pkt V ppkt 8 nie są tożsame albowiem pierwsze z wymienionych służy właśnie stwierdzeniu przesłanek z art. 103 ust. 2a FUS, a drugie przesłanek z art. 104 – 106 FUS. Błędny jest więc pogląd Sądu I instancji, że oświadczenie wnioskodawcy dotyczące zamiaru osiągania przychodów, które nie powodują zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia był jednocześnie informacją o pozostawaniu przez wnioskodawcę w stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Nie wskazuje ich także pierwsze zaświadczenie od pracodawcy z dnia 24.02.2009 r., które datuje ponowne zatrudnienie wnioskodawcy od kwietnia 2008 r., a więc niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy (vide k. 97 a.r.).

Za usunięcie wszelkich wątpliwości dotyczących przesłanek zawieszenia wypłaty emerytury wnioskodawcy ze względu na kontynuację zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy należy ostatecznie uznać doręczone wnioskodawcy decyzje organu rentowego o przyznaniu świadczenia z dnia 4 kwietnia 2008 r., a w szczególności zawarte w niej pouczenia – pkt VII ppkt 3 (k. 80 a.r.), a także kolejną o przeliczeniu z dnia 23 kwietnia 2008 r. (k. 93 – 96 a.r.). Zatem niewątpliwie co najmniej od miesiąca maja 2008 r. wnioskodawca uzyskał wiedzę o okolicznościach i skutkach

pobierania świadczenia nienależnego w rozumieniu art. 138 w zw. z art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Oceniając zatem sumę okoliczności niniejszej sprawy, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, iż za słuszne można uznać odwołanie wnioskodawcy jedynie za miesiące marzec i kwiecień 2008 r., a jego dalej idące odwołanie jest bezzasadne.

Z tych przyczyn zaskarżony wyrok częściowo zmienił, orzekając na mocy art. 386 § 1 kpc i art. 385 kpc jak na wstępie